

Anna Grygorowicz

Kierunki rozwoju Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Gdańsku w latach 2005-2010 z perspektywy roku 2009

Forum Bibliotek Medycznych 3/1 (5), 477-504

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KIERUNKI ROZWOJU BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ AKADEMII MEDYCZNEJ W GDAŃSKU W LATACH 2005-2010 Z PERSPEKTYWY ROKU 2009

Abstrakt

W opracowanym dokumencie z 2005 roku znalazły się misja i analiza SWOT naszej Biblioteki oraz cele strategiczne i częstkowe, jakie Biblioteka chciała osiągnąć we wskazanym okresie. W referacie zaprezentowano zarówno samo opracowanie, jak i wskazano zamierzenia, które od 2005 roku udało się zrealizować całkowicie lub częściowo. Przedstawiono także zadania niezrealizowane oraz przeanalizowano czynniki, które na to wpłynęły.

Wstęp

W 2004 roku w Bibliotece Głównej Akademii Medycznej w Gdańsku, opracowano dokument *Kierunki rozwoju Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Gdańsku w latach 2005-2010*¹. Referat podejmuje próbę oceny, z perspektywy drugiej połowy 2009 roku, wytyczonego w tym dokumencie planu rozwoju Biblioteki.

Ówczesny Rektor AMG, prof. dr. hab. Wiesław Makarewicz, w 2004 roku zobowiązał Bibliotekę Główną do przygotowania strategii rozwoju w horyzoncie czasowym 3, 5 i 10 letnim.

Sprawa wymagała wnikliwych przemyśleń oraz szeregu konsultacji wewnętrznych tak, aby stworzyć projekt zarówno odpowiadający obowiązującym wtedy wymogom, jak również realny, wartościowy, a przy tym wizjonerski. Ze względu na pozostawiony przez Rektora krótki termin wykonania tego zadania, potrzebna była mobilizacja większości pracowników Biblioteki.

Do prac przygotowawczych włączeni zostali przede wszystkim kierownicy działów, których zadaniem było przeanalizowanie - wspólnie z ich współpracownikami - ówczesnej sytuacji Biblioteki w zakresie poszczególnych obszarów jej funkcjonowania, za które byli odpowiedzialni. Mieli także wskazać dobre strony i potencjał Biblioteki oraz słabe aspekty jej działania i ewentualne zagrożenia zewnętrzne, jak również sformułować plany na przyszłość.

Kolejnym etapem były wspólne prace kierownictwa, a następnie dyrekcji Biblioteki nad sformułowaniem misji naszej ksiąźnicy, przeprowadzeniem analizy **SWOT** (Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities - możliwości, Threats - zagrożenia) oraz wytyczeniu celów głównych i poszczególnych działań służących ich osiągnięciu.

¹ Dokument ten stanowi załącznik do niniejszego referatu

Misja Biblioteki

Sformułowano poniższą misję Biblioteki:

Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, jako biblioteka naukowa szkoły wyższej, współdziała ze środowiskiem Uczelni w celu realizacji jej zadań dydaktycznych i naukowo-badawczych na najwyższym poziomie. Misją Biblioteki jest stworzenie odpowiedniego warsztatu badawczo-edukacyjnego stosownie do zmieniających się potrzeb studentów i kadry naukowo-dydaktycznej GUMed.

Do zadań Biblioteki należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów, ich przechowywanie i ochrona dla pożytku przyszłych pokoleń oraz organizowanie dostępu do najnowszych krajowych i światowych źródeł naukowej informacji z zakresu medycyny i nauk pokrewnych. Biblioteka prowadzi również działalność informacyjno-bibliograficzną przy umiejętnym i pełnym wykorzystaniu możliwości technologicznych. Misją Biblioteki jest również dbałość o ogólny rozwój kulturowy studentów, pomoc w kształtowaniu ich postaw etyczno-moralnych, a także wspieranie ich w procesie samokształcenia.

Analiza SWOT

Przy sporządzaniu analizy SWOT za mocne strony uznaliśmy:

1. Właściwe miejsce Biblioteki w strukturze Uczelni
2. Dobra współpraca z władzami Uczelni
3. Budynek o dobrej lokalizacji, po częściowym remoncie
4. Dobre wyposażenie w sprzęt komputerowy podłączony do Internetu
5. Dostępność urządzeń reprograficznych
6. Zbiory zgodne z profilem Biblioteki
7. Dogodne dla użytkowników godziny pracy
8. Wykształceni pracownicy
9. Profesjonalna i aktualna strona internetowa Biblioteki
10. Wdrożenie zintegrowanego systemu obsługi użytkowników VIRTUA
11. Wdrożenie opracowywania zbiorów zwartych w systemie VIRTUA
12. Przystąpienie do Trójmiejskiego Komputerowego Katalogu VIRTUA
13. Na bieżąco tworzona baza *Bibliografia Publikacji Pracowników AMG* stanowiąca podstawę dokonywania parametryzacji oraz wszelkich ocen naukometrycznych w Uczelni
14. Udział w elektronicznym systemie wypożyczeń międzybibliotecznych *doc@med*
15. Udział w konsorcjach umożliwiających dostęp do czasopism pełnotekstowych
16. Dobra współpraca z bibliotekami medycznymi w Polsce

Z perspektywy czasu należy ocenić, że przytoczone powyżej mocne strony naszej Biblioteki są nimi nadal. Obecnie być może uzupełnilibyśmy je o kolejne:

- szerokie spektrum zajęć dydaktycznych realizowanych online,
- wykorzystywanie w praktyce oprogramowania typu *open source*,
- tworzenie uczelnianego repozytorium w zakresie powstających w GUMed dysertacji i prac dyplomowych,
- działania marketingowe, jakie od szeregu lat Biblioteka prowadzi,
- bogata oferta usług online (zapisy online, formularze: zgłoś do zakupu, proxy, kwerenda)
- dostęp do zasobów cyfrowych Biblioteki spoza sieci uczelnianej,
- udział w realizacji projektu Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej przy wykorzystaniu środków unijnych,
- współpraca z kartoteką MeSH,
- współpraca z NUKAT na zasadzie współkatalogowania,
- współpraca z systemem wypożyczeń międzybibliotecznych *subito*,
- stosowanie nowoczesnych narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie z e-zasobów (LinkSource, serwis AtoZ),
- stosowanie nowoczesnych form komunikacji z użytkownikami (RSS, GG, mail).

W 2005 roku do słabych stron Biblioteki zaliczyliśmy:

1. Zbyt małą ilość miejsc w Czytelni Głównej
 2. Brak sal do nauki indywidualnej i grupowej
 3. Zbyt małą szatnię
 4. Złą bazę lokalową Biblioteki Wydziału Farmaceutycznego
 5. Bariery architektoniczne uniemożliwiające korzystanie z Biblioteki osobom niepełnosprawnym
 6. Niedostateczną znajomość języków obcych wśród bibliotekarzy
 7. Niskie uposażenia pracowników
- a także wymienione poniżej, które w chwili obecnej, ze względu na wprowadzone zmiany w funkcjonowaniu Biblioteki przestały już nimi być:
8. Struktura organizacyjna
 9. Brak informacji o zasobach wydawnictw ciągłych w katalogu online Biblioteki
 10. Brak współpracy z Kartoteką Przedmiotowych Haseł Wzorcowych MeSH
 11. Brak efektywnej oferty szkoleniowej użytkowników
 12. Brak opracowanego systemu pobierania opłat za świadczone przez Bibliotekę usługi, a co za tym idzie, brak możliwości dostosowania usług do potrzeb użytkowników (ze względu na koszty Biblioteka nie wykonuje wydruków i skanów)
 13. Zbyt mała ilość pracowników

W chwili obecnej za słabe strony, oprócz tych zawartych w punktach 1-7, a odnoszących się głównie do mankamentów budynku Biblioteki, należy uznać brak

kompleksowego systemu zarządzania zasobami ludzkimi, tj. m.in. systemu okresowych ocen pracowników oraz opisów stanowisk pracy, a także brak efektywnego systemu motywacyjnego.

Jako szansę widzieliśmy:

1. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
2. Uchwalenie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym i o bibliotekach
3. Rozwój technologii informatycznych
4. Wzrost znaczenia w społeczeństwie poziomu posiadanego wykształcenia
5. Wzrost środków budżetowych przeznaczonych na naukę
6. Wzrost rangi i konkurencyjności Akademii Medycznej w regionie, w Polsce i w Unii Europejskiej
7. Rozwój kształcenia obcokrajowców w AMG
8. Pozytywny wizerunek biblioteki w środowisku Uczelni
9. Zmiana modelu upowszechniania publikacji naukowych – „open access”
10. Wprowadzenie w skali kraju jednolitej legitymacji studenckiej
11. Rozwój ogólnopolskich konsorcjów bibliotek
12. Plany powołania stowarzyszenia Bibliotek Akademii Medycznych w Polsce
13. Ścisła współpraca bibliotek naukowych województwa pomorskiego
14. Rozwój Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKat
15. Wdrożenie w Polsce i rozwój Kartoteki Przedmiotowych Haseł Wzorcowych MeSH
16. Rozwój wdrożonego zintegrowanego systemu bibliotecznego VIRTUA
17. Pozyskanie środków z Unii Europejskiej na modernizację i rozwój Biblioteki
18. Wymóg adaptacji Biblioteki do potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa

Niestety, już dziś wiemy, że mimo oficjalnych deklaracji nie następuje wzrost nakładów na naukę, co uważaliśmy za szansę rozwoju, a wręcz przeciwnie, w zaistniałej sytuacji kryzysu światowego, środki te są systematycznie ograniczane i w konsekwencji szansa ta może okazać się realnym zagrożeniem dla prawidłowego rozwoju naszej Biblioteki.

Jak do tej pory, nie powiodły się próby sformalizowania bliskiej współpracy bibliotek polskich uczelni medycznych jako stowarzyszenia lub konsorcjum. W dalszym ciągu uważamy, że takie rozwiązanie przyniosłoby wymierne korzyści i byłoby szansą na nasz rozwój.

Dziś jako szansę widzimy także dalszy rozwój procesów związanych z digitalizacją zbiorów i powstawaniem bibliotek cyfrowych.

Wśród zagrożeń wymienialiśmy:

1. Brak wystarczających środków budżetowych na finansowanie nauki (!!!)

2. Niekorzystne zmiany w ustawodawstwie dotyczącym nauki, szkolnictwa wyższego i działalności bibliotek
3. Niemożność uzyskania źródeł współfinansowania projektu modernizacji Biblioteki w oparciu o fundusze z Unii Europejskiej
4. Odrzucenie projektu modernizacji Biblioteki w konkursie na przydział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
5. Brak zainteresowania ofertą dydaktyczną Akademii Medycznej
6. Niewystarczające działania marketingowe Uczelni
7. Spadek liczby potencjalnych użytkowników Biblioteki powodowany:
 - a. podejmowaniem pracy przez lekarzy poza granicami Polski
 - b. rosnącymi możliwościami kształcenia w Unii Europejskiej
 - c. niżem demograficznym
 - d. ubożeniem społeczeństwa

Wydaje się nam, że wszystkie powyższe zagrożenia w dalszym ciągu zachowują swoją aktualność. Wśród nowych należałoby chyba wymienić pojawienie się użytkownika z pokolenia „google”, którego trzeba przekonać do korzystania z biblioteki i jej zasobów, a także niż demograficzny i powstające nieustannie (jak grzyby po deszczu) różnej jakości nowe ośrodki kształcenia pracowników szeroko rozumianej ochrony zdrowia. Dodatkowo zagrożeniem może być dla nas przestarzały system informatyczny jaki wykorzystujemy do gromadzenia wydawnictw zwartych i tworzenia ich inwentarzy. A może jeszcze kryzys, który nie wiadomo kiedy się skończy...?

Cele

Na podstawie sformułowanej misji Biblioteki oraz przeprowadzonej analizy SWOT określono cele, jakie powinna Biblioteka osiągnąć, aby jak najlepiej zrealizować swoje zadania:

- I. tworzenie księgozbioru zgodnie z profilem Uczelni, potrzebami jej pracowników naukowych i studentów przy współpracy z kadrami dydaktyczną
- II. zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych
- III. współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług
- IV. dbałość o rozwój kadry Biblioteki i podnoszenie jej kwalifikacji zawodowych
- V. kreowanie dobrego wizerunku Biblioteki w środowisku akademickim
- VI. współpraca z bibliotekami Trójmiasta, bibliotekami medycznymi i innymi bibliotekami naukowymi w celu tworzenia wspólnych źródeł informacji
- VII. pozyskanie środków z Unii Europejskiej w celu modernizacji Biblioteki.

Kolejnym krokiem było wyznaczenie szczegółowych działań, które umożliwiłyby osiągnięcie wyznaczonych celów. Omawiając je, przedstawimy w pierwszej kolejności całkowicie zrealizowane, następnie częściowo zrealizowane oraz na końcu te, których jeszcze nie udało się sfinalizować.

Cel I.

Tworzenie księgozbioru zgodnie z profilem Uczelni, potrzebami jej pracowników naukowych i studentów, przy współpracy z kadrami dydaktyczną

Zrealizowane zadania:

1. Dążenie do wymiany często wypożyczanej części zbiorów (około 72 tys. egz. tj. 20% całości) w ciągu 12 – 15 lat, czyli od 4,8 tys. do 6 tys. egz. rocznie – w 2005 r. rocznie wprowadzano około 3,5 tys. egz., natomiast w 2008 r. – już ponad 7,2 tys. egz., czyli dwukrotnie więcej
2. Stworzenie możliwości elektronicznego przekazywania do Biblioteki informacji o zalecanych nowych pozycjach, by możliwe było gromadzenie zbiorów zgodnie z potrzebami środowiska – w roku 2007 udostępniono użytkownikom formularz Zgłosz do zakupu, który dotyczy zarówno wydawnictw zwartych, jak i ciągłych <http://biblioteka.gumed.edu.pl/zakup/>
3. Wprowadzanie do zbiorów nowych tytułów polskich czasopism medycznych wysoko i wąsko specjalistycznych w związku z powstawaniem nowych dziedzin medycyny i poszerzaniem oferty dydaktycznej Uczelni
4. Dążenie do tworzenia konsorcjów bibliotek i uczestnictwa w nich w celu zapewnienia szerokiego dostępu do czasopism pełnotekstowych
5. Wprowadzenie odpłatności za:
 - wydawanie duplikatów kart bibliotecznych
 - przetrzymanie wypożyczonych pozycji
 - niedotrzymanie terminu zwrotu książek wypożyczonych z Czytelni
 - inne usługi świadczone przez Bibliotekę
 - zrealizowane w lipcu 2005 roku
6. Badanie stopnia wykorzystania prenumerowanych czasopism polskich i zagranicznych w celu prowadzenia odpowiedniej polityki zakupów
7. Badanie stopnia wykorzystania czasopism z Europy Wschodniej z lat 60. i 80. w celu ewentualnego ich ubytowania – *selekcja i ubytowanie tej grupy zbiorów odbyło się w 2006 r.*
8. Zwiększanie budżetu Biblioteki na zakup czasopism i baz danych; należy rozważyć stopniową rezygnację z czasopism w wersji drukowanej na rzecz dostępu do ich wersji elektronicznej – w latach 2005-2009 skreślono 65 tytułów, a w 2010 roku prenumerata drukowana ulegnie zmniejszeniu o kolejne 56 tytułów; od przyszłego roku nie będą prenumerowane w wersji papierowej

te czasopisma, które nasza Biblioteka prenumeruje w wersji elektronicznej w ramach udziału w konsorcjach

9. Prowadzenie wspólnej polityki wobec wydawców czasopism mający na celu umożliwienie nabycia dostępu do czasopism w wersji elektronicznej bez konieczności zakupu wersji drukowanej
10. Zwiększanie budżetu Biblioteki na zakup książek w związku ze znacznym wzrostem liczby studentów
11. Poszukiwanie dostawców książek i czasopism oferujących najkorzystniejsze warunki finansowe
12. Rezygnacja z zakupu książek i czasopism dla bibliotek zakładów i klinik z budżetu Biblioteki Głównej; powinno pozostać centralne gromadzenie i opracowanie zbiorów; zamówienia pracowników naukowych na wydawnictwa o charakterze dydaktycznym powinny być realizowane ze środków przyznawanych jednostkom na dydaktykę, a wydawnictwa o charakterze naukowym z funduszy na działalność badawczą, tj. z grantów, prac własnych i statutowych

Zadania zrealizowane częściowo:

13. Aktualizowanie we współpracy z nauczycielami akademickimi Uczelni wykazów obowiązkowej i polecanej literatury – *ciągle jeszcze, mimo podejmowanych prób, nie udało się wypracować odpowiedniego modelu takiego współdziałania*
14. W oparciu o współpracę z bibliotekami naukowymi województwa pomorskiego wzajemne pozyskiwanie i użyczenie, na zasadzie depozytu, zbiorów wydawnictw zwartych i ciągłych zgodnych z profilami poszczególnych Bibliotek - *współpracę nawiązano tylko z Biblioteką Główną Uniwersytetu Gdańskiego, która systematycznie przekazuje naszej Bibliotece pozycje z zakresu medycyny i nauk pokrewnych otrzymywane w ramach egzemplarza obowiązkowego*

Zadania dotychczas nie zrealizowane:

15. Zakup i wdrożenie pozostałych modułów systemu VIRTUA, w tym modułu gromadzenia
16. Konieczność wydania przepisów obligujących przekazywanie do Biblioteki materiałów konferencyjnych w celu ich opracowania i włączenia do zbiorów
17. Prowadzenie, wraz z innymi bibliotekami naukowymi województwa pomorskiego, wspólnej polityki zakupu czasopism w wersji tradycyjnej i elektronicznej oraz baz danych, co pozwoli na bardziej racjonalną gospodarkę finansową
18. Udział w pracach przygotowujących powołanie stowarzyszenia wszystkich bibliotek medycznych w kraju w celu poprawy ich sytuacji finansowej

Cel II.

Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych

Zrealizowane zadania:

1. Sporządzanie rekordów bibliograficznych i rekordów zasobu wydawnictw ciągłych w międzynarodowym formacie MARC
2. Wprowadzenie do katalogu w systemie VIRTUA wykonanych opisów wydawnictw ciągłych – obecnie w katalogu VIRTUA online znajduje się 2401 opisów bibliograficznych wydawnictw ciągłych oraz 1744 rekordów zasobów dla tej grupy zbiorów
3. Współpraca z Centrum Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKat w zakresie współkatalogowania wydawnictw zwartych i ciągłych – taka współpraca została podjęta w 2005 r.
4. Udział w tworzeniu Trójmiejskiego Komputerowego Katalogu VIRTUA
5. Współtworzenie i udostępnianie online Kartoteki Przedmiotowych Haseł Wzorcowych MeSH w ramach konsorcyjnego porozumienia Głównej Biblioteki Lekarskiej i polskich bibliotek medycznych – współpraca została podjęta również w 2005 r.
6. Rozwijanie strony internetowej Biblioteki jako źródła informacji i miejsca świadczenia zintegrowanych usług bibliotecznych – na przestrzeni lat 2005-2009 rozwijaliśmy dotychczasowy serwis internetowy Biblioteki, a w sposób szczególnie realizacją tego zadania jest udostępniona w maju br. nowa strona internetowa Biblioteki, posiadająca m.in. zakładkę Biblioteka online, gdzie użytkownik ma dostęp do wszystkich zasobów i usług świadczonych w tej formie
7. Stworzenie elektronicznego formularza umożliwiającego zapisanie się do Biblioteki przez Internet – opcja dostępna od września 2008 roku
8. Stworzenie w systemie VIRTUA katalogu Czytelni Głównej i Czytelni Informacji Naukowej – prace ukończone odpowiednio w roku 2007 i 2008
9. Stworzenie bazy danych informującej o powstałych w AMG pracach habilitacyjnych, doktorskich, magisterskich oraz licencjackich, zawierającej od 2005 roku pełne teksty tych prac – obie bazy udostępniono użytkownikom w 2007 roku

Zadania zrealizowane częściowo:

10. Retrokonwersja – prowadzona w sposób ciągły w dwóch aspektach:
 - tworzenie rekordów bibliograficznych w katalogu online zbiorów udostępnianych w oparciu o katalogi kartkowe oraz w związku z całkowitą likwidacją papierowych kont czytelniczych

- uzupełnienie bazy Bibliografia Publikacji Pracowników GUMed tworzonej od roku 1993 w takiej formie o opisy bibliograficzne publikacji powstałych przed rokiem 1993 na podstawie poszczególnych tomów drukowanej wersji Bibliografii... za lata 1945-1992; obecnie baza zawiera opisy począwszy od 1974 roku i proces ten jest kontynuowany

Cel III.

Współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług

Zrealizowane zadania:

1. Opracowanie i wdrażanie najnowocześniejszych form komunikacji między Biblioteką a użytkownikami – *zadanie to zrealizowano poprzez udostępnienie:*
 - *ze strony WWW Biblioteki opcji Zapytaj bibliotekarza, na którą składa się kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej, telefonu i komunikatora GG oraz podstrony zawierającej odpowiednie informacje do bezpośredniego kontaktu z poszczególnymi pracownikami i agendami Biblioteki*
 - *możliwości subskrybowania ogłoszeń Biblioteki za pomocą kanału RSS*
 - *forum dyskusyjne Biblioteki (uruchomionego w marcu 2008 r. i ze względu na nikłe zainteresowanie chwilowo zawieszono)*
 - *prezenterów w oknach budynku Biblioteki, gdzie w formie plakatów zamieszczane są ważne dla użytkowników informacje*
 - *możliwości uzyskiwania przez użytkownika, za pomocą poczty elektronicznej, informacji o mijającym terminie zwrotu wypożyczonych pozycji a także poprzez rozsyłanie informacji (np. o testowanych bazach) celowo wybranym grupom użytkowników za pomocą wewnątrz uczelnianego systemu mailingowego.*
2. Rozbudowa świadczonych usług bibliotecznych dostępnych poprzez witrynę internetową Biblioteki – *obecnie użytkownik BG GUMed może za pośrednictwem Internetu:*
 - *zapisać się do Biblioteki,*
 - *uzyskać zdalny dostęp do zasobów cyfrowych Biblioteki i z nich skorzystać,*
 - *złożyć zamówienie na kwerendę i usługę międzybiblioteczną,*
 - *zgłosić wniosek zakupu potrzebnej publikacji,*
 - *odbyć zajęcia obowiązkowe i fakultatywne online,*
 - *doszkolić się w zakresie naukowej informacji medycznej,*
 - *odbyć wirtualne spotkanie z Biblioteką oglądając jej plan i wirtualny przewodnik,*
 - *pobrać potrzebne druki.*

3. Prowadzenie takiej polityki wobec dostawców baz danych, umożliwiającej poszerzanie dostępu do elektronicznych zasobów Biblioteki z komputerów domowych użytkowników – *dostęp do e-zasobów poprzez serwer proxy, zgodnie z zapisami umów licencyjnych, został uruchomiony w lutym 2006 roku*
4. Stworzenie programu szkoleń bibliotecznych dla studentów I roku przez Internet – *szkolenie online zostało udostępnione studentom począwszy od września 2005 r.*
5. Organizowanie szkoleń w zakresie poszukiwania najnowszych informacji naukowych w bazach bibliograficznych oraz bazach czasopism pełnotekstowych bezpośrednio w klinikach i zakładach – *tę formę szkoleń Biblioteka prowadzi od marca 2005 r.*
6. Prowadzenie fakultatywnych zajęć dydaktycznych z zakresu informacji naukowej dla zainteresowanych studentów – *takie zajęcia oferowane są od roku akademickiego 2006/2007*
7. Dążenie do integracji wszystkich zasobów Biblioteki udostępnianych w formie elektronicznej – *zadanie zrealizowane dzięki implementacji listy AtoZ (2004) oraz narzędzia LinkSource (2006)*

Zadania zrealizowane częściowo:

8. Prowadzenie efektywnej polityki dotyczącej szkoleń użytkowników Biblioteki
9. Prowadzenie badań ankietowych w celu monitorowania potrzeb czytelniczych i poprawy świadczonych usług

Cel IV.

Dbalność o rozwój kadry Biblioteki i podnoszenie jej kwalifikacji zawodowych

Zrealizowane zadania:

1. Opracowanie programu systematycznych szkoleń wewnętrznych dla pracowników Biblioteki – *takie cykliczne szkolenia odbywają się w Bibliotece począwszy od roku akademickiego 2004/2005, prowadzone są one zarówno przez kadrę kierowniczą, przez pracowników specjalizujących się w realizacji poszczególnych zadań Biblioteki, jak i bibliotekarzy dzielących się zdobytą wiedzą na konferencjach i szkoleniach*
2. Zwiększanie udziału bibliotekarzy w kursach, szkoleniach i konferencjach podnoszących kwalifikacje zawodowe – *corocznie bibliotekarze uczestniczą w wielu konferencjach, których tematyka jest ważna dla rozwoju Biblioteki i doskonalenia zawodowego osób w niej pracujących – w roku akademickim 2008/2009 w szkoleniach oraz konferencjach uczestniczyło łącznie 37 osób*
3. Prowadzenie polityki zatrudniania w Bibliotece osób z wyższym wykształceniem kierunkowym

4. Zwiększenie zatrudnienia, szczególnie w grupie pracowników informacji naukowej – z końcem roku 2006 Pracownia Bibliograficzna została włączona w struktury Oddziału Informacji Naukowej, co zwiększyło, po odpowiednim przeszkoleniu pracowników, liczbę osób związanych bezpośrednio z informacją naukową.

Zadania zrealizowane częściowo:

5. Motywowanie bibliotekarzy do nauki języków obcych – mimo jednostkowych i krótkotrwałych możliwości uczestniczenia bibliotekarzy w takich kursach, ciągle brakuje w Uczelni skutecznego rozwiązania tego problemu, szczególnie w sferze finansowania tego typu zajęć

Cel V.

Kreowanie dobrego wizerunku Biblioteki w środowisku akademickim

Zrealizowane zadania:

1. Propagowanie usług Biblioteki poprzez jej stronę internetową oraz na łamach Gazety AMG – od 2005 roku systematycznie publikujemy w uczelnianym miesięczniku artykuły poruszające tematy związane ze wszystkimi, ważnymi dla użytkowników, obszarami działania Biblioteki i zamieszczamy aktualne informacje na stronie internetowej
2. Organizowanie imprez w ramach corocznego Tygodnia Bibliotek – od roku 2004 regularnie włączamy się w obchody ogólnopolskiego Dnia Bibliotekarza i Tygodnia Bibliotek organizując wystawy okolicznościowe i tematyczne, spotkania, koncerty, aż po zorganizowanie w roku bieżącym Wieczoru w Bibliotece – wysoce udanej imprezy otwartej dla wszystkich chętnych; wydaliśmy także z okazji Dnia Bibliotekarza 2008 pierwszy numer naszego czasopisma, który zatytułowaliśmy *Librorum Amator*
3. Przygotowywanie cyklicznych wystaw tematycznych – corocznie prezentujemy 2-3 wystawy tematyczne popularyzujące przede wszystkim nasz księgozbiór, ale też prezentujące wybrane zagadnienia związane z medycyną i jej historią oraz bibliotekarstwem i bibliotekarzami
4. Udział Biblioteki w inicjatywach środowiskowych Uczelni – współudział w obchodach jubileuszowych Uczelni; od 2008 roku Biblioteka prezentuje się na własnym stoisku w ramach organizowanego corocznie przez GUMed dla mieszkańców Gdańska Pikniku na Zdrowie; ostatnio nawiązana została współpraca z muzeum GUMed;
5. Stworzenie kartoteki adresów internetowych pracowników Uczelni w celu bezpośredniego informowania ich za pomocą poczty elektronicznej o zmianach w dostęпах do baz i czasopism w wersji elektronicznej oraz innych ważnych wiadomościach – do tego celu wykorzystujemy narzędzie do rozsyłania wiadomości mailowych poprzez serwis extranetowy GUMed.

Cel VI.

Współpraca z bibliotekami Trójmiasta, bibliotekami medycznymi i innymi bibliotekami naukowymi w celu doskonalenia obsługi użytkowników i tworzenia wspólnych źródeł informacji

Zrealizowane zadania:

1. Współpraca z :
 - a. Centrum Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKat
 - b. Kartoteką Przedmiotowych Haseł Wzorcowych MeSH, tworzoną przez polskie biblioteki medyczne
 - c. Trójmiejskim Zespołem Bibliotek (TZB) – (2002)
2. Działania na rzecz ukonstytuowania się Porozumienia Bibliotek Naukowych Województwa Pomorskiego – *takie porozumienie zostało podpisane w 2004 r., ale jest realizowane w ograniczonym zakresie*
3. Działalność w ramach „Porozumienia o współpracy bibliotek wdrażających i użytkujących VTLS” – *(od 2004)*

Cel VII.

Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej w celu modernizacji Biblioteki

Ze względu na rosnącą liczbę użytkowników Biblioteki, konieczność podniesienia stopnia wykorzystania posiadanego księgozbioru, a także konieczność dostosowania Książnicy do zmieniających się potrzeb środowiska akademickiego, należy dążyć do takiej modernizacji Biblioteki, by możliwe było prezencyjne udostępnianie zbiorów.

Do tego celu planuje się nadbudowę piętra III, wykorzystanie powierzchni magazynowej na II piętrze i oraz odpowiednią adaptację Czytelni Głównej, Czytelni Czasopism i Czytelni Informacji Naukowej.

W obecnym holu katalogowym na parterze powinno powstać informatorium, w którym wyszkoleni pracownicy będą udzielali informacji i kierowali użytkowników do poszczególnych agend Biblioteki. Z myślą o użytkowniku należy także przewidzieć wydzielenie pomieszczeń do pracy indywidualnej i grupowej.

Poprzez wprowadzenie magazynowania zwartego będzie możliwe przeniesienie magazynu II piętra do pomieszczeń piwnicznych.

Zrealizowane zadania:

- zainstalowanie urządzeń do aktywacji i dezaktywacji kodów paskowych lub chipów (2006),
- zainstalowanie bramki kontrolującej wychodzących czytelników (2006),

Zadania zrealizowane częściowo:

- zabezpieczenie książek paskami kodowymi lub chipami – *zabezpieczone zostały wszystkie pozycje wchodzące w skład księgozbiorów czytelni (2006),*

Zadania dotychczas nie zrealizowane:

- nadbudowanie III piętra przystosowanego do potrzeb prezencyjnej formy udostępniania zbiorów,
- dostosowanie magazynu II piętra do potrzeb czytelnicy prezencyjnej, tj. zapewnienie czytelnikom łatwego dostępu do pomieszczeń na II i III piętrze (klatka schodowa, winda) i dokonanie adaptacji pomieszczeń (ogrzewanie, oświetlenie, wentylacja, monitoring, systemy zabezpieczające zbiory, Internet, toalety, szatnia),
- dokonanie selekcji księgozbioru,
- opracowanie rzeczowo wyselekcjonowanych zbiorów w celu ich prezencyjnego udostępniania,
- wyposażenie czytelnicy w odpowiednie meble: regały, stoły i krzesła,
- wyposażenie czytelnicy w koparki na karty magnetyczne,
- wyposażenie czytelnicy w odpowiednią ilość sprzętu komputerowego,
- zainstalowanie urządzeń do samodzielnego wypożyczania i zwrotu zbiorów,
- wydzielenie sal konferencyjnych i szkoleniowych oraz kawiarni.

W drugiej połowie roku 2007 oraz na początku roku 2008, we współdziałaniu z prorektorem ds. rozwoju i współpracy międzynarodowej GUMed, prowadzono intensywne prace nad przygotowaniem wniosku o pozyskanie funduszy (np. unijnych) na rozbudowę i modernizację Biblioteki Głównej. Opracowany wniosek nie został jednak skierowany do Ministerstwa Zdrowia, ani do chwili obecnej nie uzyskał finansowania zewnętrznego, ze źródeł spoza Uczelni. W dalszym ciągu nie ustajemy w zabieganiu o pozyskanie takich środków.

Podsumowanie

Czy potrzebne jest myślenie strategiczne i wytyczanie kierunków rozwoju?

Jak wskazuje nasze dotychczasowe doświadczenie, warto, pomimo natłoku codziennych obowiązków, podjąć wysiłek przemyślenia bieżących uwarunkowań, nakreślenia dalszych zamierzeń i ujęcia ich w ramy formalnego dokumentu określającego kierunki, w jakich powinny zmierzać zmiany w Bibliotece.

Ważne jest też, aby dokument ten wyznaczał ciąg drobnych zadań, realizowanych systematycznie, pozwalających na osiągnięcie zamierzonych celów oraz, żeby był stale obecny przy podejmowaniu decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Biblioteką i jej funkcjonowaniem.

W jakim stopniu i dzięki czemu udało się zrealizować przyjęte cele strategiczne?

Oceniając wdrożenie przygotowanej w roku 2005 strategii, należy podkreślić, że w znakomitej większości osiągnięto zamierzone cele. Wszystkie zadania, które znajdowały się w obszarze możliwości decyzyjnych i finansowych Biblioteki oraz wykonawczych zespołu bibliotekarzy, zostały zrealizowane i to najczęściej szybciej, niż zakładano w momencie tworzenia dokumentu. Dodatkowo, życie odsłoniło nowe

obszary działania, a co za tym idzie nowe wyzwania, którym trzeba było sprostać, a których nie dostrzegliśmy w czasie tworzenia strategii. I tak, oprócz celów strategicznych, zrealizowaliśmy na przykład całą gamę zajęć dydaktycznych metodą e-learningu, opracowaliśmy nowy serwis internetowy Biblioteki, włączaliśmy się aktywnie w ogólnopolskie obchody Tygodnia Bibliotek...

Spoglądanie na przygotowany w 2004 roku dokument z perspektywy czasu pozwala także dostrzec bardzo jasno co już udało się osiągnąć, jakie cele są jeszcze w trakcie realizacji, a co w dalszym ciągu pozostaje wyzwaniem. Szczególnie osiągnięte cele pokazują, że dokonanie pożądaných i zaplanowanych zmian jest możliwe, a Biblioteka to instytucja, która umie dostosowywać się do zmieniającej się rzeczywistości i potrzeb użytkownika. Dokonane zmiany wskazują też, że my, bibliotekarze, potrafimy się ciągle uczyć, nie boimy się wyzwań, a przemiany, w jakich uczestniczymy nie są niebezpieczne. Właśnie taki motywacyjny aspekt omawianego dokumentu należy także wyróżnić.

Dlaczego nie udało się zrealizować wszystkich zamierzonych celów?

Jak wynika z przedstawionej w referacie analizy nie udało się osiągnąć tych celów, których realizacja wymagała pozyskania znacznych środków finansowych i bliskiej współpracy pomiędzy bibliotekami. Nie zdobyliśmy funduszy na wielopłaszczyznową modernizację Biblioteki, a podejmowane inicjatywy ścisłego współdziałania z innymi bibliotekami w regionie oraz z bibliotekami medycznymi rozsianymi po całym kraju nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Jak pokazuje nasze doświadczenie najłatwiej jest zmieniać te obszary działania, które pozostają bezpośrednio w gestii bibliotekarzy i kadry nimi zarządzającej.

W przyszłym roku czeka nas wytyczenie nowych kierunków rozwoju naszej Biblioteki na najbliższe lata i powoli zaczynamy się do tego przymierzać, a opracowanie powyższego referatu stało się doskonałym wstępem do realizacji tego zadania.

Etapy prac nad strategią

Polecenie Rektora opracowania strategii rozwoju

Sformułowanie misji

Przeprowadzenie Analizy SWOT

Wytyczenie celów

Wyznaczenie szczegółowych zadań

2

XXVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Misja Biblioteki

Biblioteka Główna Akademii Medycznej w Gdańsku, tak jak wszystkie biblioteki naukowe wyższych uczelni, służy edukacji i wspiera badania naukowe realizowane w Uczelni oraz zapewnia użytkownikom Biblioteki dostęp do informacji o krajowych i światowych osiągnięciach naukowych w medycynie i naukach pokrewnych.

Do zadań Biblioteki należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów; ich przechowywanie i ochrona dla pożytku przyszłych pokoleń oraz prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej przy umiejętnym i pełnym wykorzystaniu możliwości technologicznych.

Misją Biblioteki jest również pomoc w rozwijaniu umiejętności samokształcenia studentów i dbałość o ich ogólny rozwój kulturowy.

3

XXVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Analiza SWOT – mocne strony to nadal nasze atuty!

1. Właściwe miejsce Biblioteki w strukturze Uczelni
2. Dobra współpraca z władzami Uczelni
3. Budynek o dobrej lokalizacji, po częściowym remoncie
4. Dobre wyposażenie w sprzęt komputerowy podłączony do Internetu
5. Dostępność urządzeń reprograficznych
6. Zbiory zgodne z profilem Biblioteki
7. Dogodne dla użytkowników godziny pracy
8. Wykształceni pracownicy
9. Profesjonalna i aktualna strona internetowa Biblioteki
10. Wdrożenie zintegrowanego systemu obsługi użytkowników VIRTUA
11. Wdrożenie opracowywania zbiorów zwartych w systemie VIRTUA
12. Przystąpienie do Trójmiejskiego Komputerowego Katalogu VIRTUA
13. Na bieżąco tworzona baza Bibliografia Publikacji Pracowników AMG stanowiąca podstawę dokonywania parametryzacji oraz wszelkich ocen naukowych w Uczelni
14. Udział w elektronicznym systemie wypożyczeń międzybibliotecznych *doc@med*
15. Udział w konsorcjach umożliwiających dostęp do czasopism pełnotekstowych
16. Dobra współpraca z bibliotekami medycznymi w Polsce

XXVI Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

4

Analiza SWOT – obecnie mamy nowe mocne strony!

1. Szerokie spektrum zajęć dydaktycznych realizowanych online,
2. Wykorzystywanie w praktyce oprogramowania typu *open source*,
3. Tworzenie uczelnianego repozytorium w zakresie powstających w GUMed dysertacji i prac dyplomowych,
4. Działania marketingowe, jakie od szeregu lat Biblioteka prowadzi,
5. Bogata oferta usług online (zapisy online, formularze: zgłosz do zakupu, proxy, kwerenda)
6. Dostęp do zasobów cyfrowych Biblioteki spoza sieci uczelnianej,
7. Udział w realizacji projektu Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej,
8. Współpraca z kartoteką MeSH,
9. Współpraca z NUKAT na zasadzie współkatalogowania,
10. Współpraca z systemem wypożyczeń międzybibliotecznych *subito*,
11. Stosowanie nowoczesnych narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie z e-zasobów (LinkSource, serwis AtoZ),
12. Stosowanie nowoczesnych form komunikacji z użytkownikami (RSS, GG, mail)

XXVI Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

5

Analiza SWOT – słabe strony

1. Zbyt mała ilość miejsc w Czytelni Głównej
2. Brak stał do nauki indywidualnej i grupowej
3. Zbyt mała szatnia
4. Zła baza lokalową Biblioteki Wydziału Farmaceutycznego
5. Bariery architektoniczne uniemożliwiające korzystanie z Biblioteki osobom niepełnosprawnym
6. Niedostateczna znajomość języków obcych wśród bibliotekarzy
7. Niskie uposażenia pracowników

Nowe słabe strony:

1. *Brak kompleksowego systemu zarządzania zasobami ludzkimi, tj. m.in. systemu okresowych ocen pracowników*
2. *Brak opisów stanowisk pracy*
3. *Brak przejrzystego systemu motywacyjnego*

Obecnie przestały nimi być:

1. Struktura organizacyjna
2. Brak informacji o zasobach wydawnictw ciągłych w katalogu online Biblioteki
3. Brak współpracy z Kartoteką Przedmiotowych Hasel Wzorcowych MeSH
4. Brak efektywnej oferty szkoleniowej użytkowników
5. Brak opracowanego systemu pobierania opłat za świadczone przez Bibliotekę usługi, a co za tym idzie, brak możliwości dostosowania usług do potrzeb użytkowników (ze względu na koszty Biblioteka nie wykonuje wydruków i skanów)
6. Zbyt mała ilość pracowników

Analiza SWOT - szanse

1. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
2. Uchwalenie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym i o bibliotekach
3. Rozwój technologii informatycznych
4. Wzrost znaczenia w społeczeństwie poziomu posiadanego wykształcenia
5. Wzrost środków budżetowych przeznaczonych na naukę
6. Wzrost rangi i konkurencyjności Akademii Medycznej w regionie, w Polsce i w Unii Europejskiej
7. Rozwój kształcenia obcojęzycznych w AMG
8. Pozytywny wizerunek biblioteki w środowisku Uczelni
9. Zmiana modelu upowszechniania publikacji naukowych – „open access”
10. Wprowadzenie w skali kraju jednolitej legitymacji studenckiej

11. Rozwój ogólnopolskich konsorcjów bibliotek
12. Plany powołania stowarzyszenia Bibliotek Akademii Medycznych w Polsce
13. Ścisła współpraca bibliotek naukowych województwa pomorskiego
14. Rozwój Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKat
15. Wdrożenie w Polsce i rozwój Kartoteki Przedmiotowych Hasel Wzorcowych MeSH
16. Rozwój wdrożonego zintegrowanego systemu bibliotecznego VIRTUA
17. Pozyskanie środków z Unii Europejskiej na modernizację i rozwój Biblioteki
18. Wymóg adaptacji Biblioteki do potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa

Dzisiaj jako szansę widzimy także dalszy rozwój procesów związanych z digitalizacją zbiorów i powstawaniem bibliotek cyfrowych.

Analiza SWOT – zagrożenia pozostają wciąż aktualne!

1. Brak wystarczających środków budżetowych na finansowanie nauki (!!!)
2. Niekorzystne zmiany w ustawodawstwie dotyczącym nauki, szkolnictwa wyższego i działalności bibliotek
3. Niemożność uzyskania źródeł współfinansowania projektu modernizacji Biblioteki w oparciu o fundusze z Unii Europejskiej
4. Odrzucenie projektu modernizacji Biblioteki w konkursie na przydział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
5. Brak zainteresowania ofertą dydaktyczną Akademii Medycznej
6. Niewystarczające działania marketingowe Uczelni
7. Spadek liczby potencjalnych użytkowników Biblioteki powodowany:
 - podejmowaniem pracy przez lekarzy poza granicami Polski
 - rosnącymi możliwościami kształcenia w Unii Europejskiej
 - niższym demograficznym
 - ubożeniem społeczeństwa

Nowe zagrożenia:

1. Pojawienie się użytkownika biblioteki z pokolenia „google”, którego trzeba przekonać do korzystania z biblioteki i jej zasobów
2. Przeszwały system informatyczny wykorzystywany do gromadzenia wydawnictw zwartych i tworzenia ich inwentarzy
3. Niż demograficzny i powstające nieustannie różnej jakości nowe ośrodki kształcenia pracowników szeroko rozumianej ochrony zdrowia
4. A może jeszcze kryzys, który nie wiadomo kiedy się skończy...?

8

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cele [1]:

I. Tworzenie księgozbioru zgodnie z profilem Uczelni, potrzebami jej pracowników naukowych i studentów przy współpracy z kadrą dydaktyczną

II. Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych

III. Współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług

9

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cele [2]:

IV. Dbałość o rozwój kadry Biblioteki i podnoszenie jej kwalifikacji zawodowych

V. Kreowanie dobrego wizerunku Biblioteki w środowisku akademickim

VI. Współpraca z bibliotekami Trójmiasta, bibliotekami medycznymi i innymi bibliotekami naukowymi w celu tworzenia wspólnych źródeł informacji

VII. Pozyskanie środków z Unii Europejskiej w celu modernizacji Biblioteki.

10

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel I. Tworzenie księgozbioru zgodnie z profilem Uczelni, potrzebami jej pracowników naukowych i studentów przy współpracy z kadrami dydaktyczną [1]

1. Dążenie do wymiany często wypożyczanej części zbiorów w 2005 r. rocznie wprowadzano około 3,5 tys. egz., natomiast w 2008 r. – już ponad 7,2 tys. egz., czyli dwukrotnie więcej
2. Stworzenie możliwości elektronicznego przekazywania do Biblioteki informacji o zalecanych nowych pozycjach w roku 2007 udostępniono użytkownikom formularz online „Zgłoś do zakupu książkę lub czasopismo”
3. Wprowadzanie do zbiorów nowych tytułów polskich czasopism medycznych
4. Dążenie do tworzenia i uczestnictwa w konsorcjach bibliotek
5. Wprowadzenie odpłatności za usługi biblioteczne i kar za niedotrzymanie terminu zwrotu książek
zrealizowane w lipcu 2005 roku
6. Monitorowanie stopnia wykorzystania drukowanej prenumeraty zagranicznej
7. Badanie stopnia wykorzystania czasopism z Europy Wschodniej z lat 60. i 80. w celu ewentualnego ich ubytkowania
selekcja i ubytkowanie odbyło się w 2006 r.

ZREALIZOWANO

11

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel I. Tworzenie księgozbioru zgodnie z profilem Uczelni, potrzebami jej pracowników naukowych i studentów przy współpracy z kadrą dydaktyczną [2]

8. Zwiększanie budżetu Biblioteki na zakup baz danych i czasopism, m.in. poprzez przejście na ich wersje online
2005-2009 – rezygnacja z 65 tytułów, a w 2010 z kolejnych 56 (przy zachowaniu wersji online)
9. Prowadzenie wspólnej polityki wobec wydawców czasopism mającej na celu uniezależnienie zakupu wersji online od zakupu wersji drukowanej
10. Zwiększanie budżetu Biblioteki na zakup książek w związku ze znacznym wzrostem liczby studentów
11. Poszukiwanie dostawców książek i czasopism oferujących najkorzystniejsze warunki finansowe
12. Rezygnacja z zakupu książek i czasopism dla bibliotek zakładów i Klinik z budżetu Biblioteki Głównej przy pozostawieniu centralnego gromadzenia i opracowania zbiorów

ZREALIZOWANO

12

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel I. Tworzenie księgozbioru zgodnie z profilem Uczelni, potrzebami jej pracowników naukowych i studentów przy współpracy z kadrą dydaktyczną [3]

1. Aktualizowanie we współpracy z nauczycielami akademickimi Uczelni wykazów obowiązkowej i polecanej literatury
mimo prób brak bliskiej współpracy
2. W oparciu o współpracę z bibliotekami naukowymi województwa pomorskiego wzajemne pozyskiwanie i użyczanie, na zasadzie depozytu, zbiorów wydawnictw zwartych i ciągłych zgodnych z profilami poszczególnych Bibliotek
tylko z BG UG uzyskujemy egzemplarz obowiązkowy w zakresie nauk medycznych
3. Zakup i wdrożenie pozostałych modułów systemu VIRTUA, w tym modułu gromadzenia
4. Konieczność wydania przepisów obligujących przekazywanie do Biblioteki materiałów konferencyjnych w celu ich opracowania i włączenia do zbiorów
5. Prowadzenie, wraz z innymi bibliotekami naukowymi województwa pomorskiego, wspólnej polityki zakupu czasopism w wersji tradycyjnej i elektronicznej oraz baz danych, co pozwoli na bardziej racjonalną gospodarkę finansową
6. Udział w pracach przygotowujących powołanie stowarzyszenia wszystkich bibliotek medycznych w kraju w celu poprawy ich sytuacji finansowej

ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO

NIE ZREALIZOWANO

13

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel II. Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych [1]

1. Sporządzanie rekordów bibliograficznych i rekordów zasobu wydawnictw ciągłych w międzynarodowym formacie MARC
2. Wprowadzenie do katalogu w systemie VIRTUA wykonanych opisów wydawnictw ciągłych
*katalog online zawiera:
2401 opisów bibliograficznych czasopism oraz 1744 rekordy zasobów dla tej grupy zbiorów*
3. Współpraca z Centrum Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKat w zakresie współkatalogowania wydawnictw zwartych i ciągłych *współpraca podjęta w 2005 r.*
4. Udział w tworzeniu Trójmiejskiego Komputerowego Katalogu VIRTUA
5. Współtworzenie i udostępnianie online Kartoteki Przedmiotowych Hasel Wzorcowych MeSH w ramach konsorcyjnego porozumienia Głównej Biblioteki Lekarskiej i polskich bibliotek medycznych *współpraca podjęta w 2005 r.*

ZREALIZOWANO

14

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel II. Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych [2]

6. Rozwijanie strony internetowej Biblioteki jako źródła informacji i miejsca świadczenia zintegrowanych usług bibliotecznych
*od 2005 r. - rozbudowa poprzedniego serwisu
maj 2009 r. - udostępnienie nowej strony WWW*
7. Stworzenie elektronicznego formularza umożliwiającego zapisanie się do Biblioteki przez Internet
opcja dostępna od września 2008 r.
8. Stworzenie w systemie VIRTUA katalogu Czytelni Głównej i Czytelni Informacji Naukowej
zrealizowano odpowiednio w roku 2007 i 2008
9. Stworzenie bazy danych informującej o powstałych w AMG pracach habilitacyjnych, doktorskich, magisterskich oraz licencjackich, zawierającej od 2005 roku pełne teksty tych prac
obie bazy udostępniono w 2007 roku

ZREALIZOWANO

15

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel II. Zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych [3]

10. Retroswersja – *prowadzona w sposób ciągły w dwóch aspektach:*

tworzenie rekordów bibliograficznych w katalogu online zbiorów udostępnianych w oparciu o katalogi kartkowe oraz w związku z całkowitą likwidacją papierowych kont czytelniczych

uzupełnianie bazy Bibliografia Publikacji Pracowników GUMed tworzonej od 1993 r. o opisy bibliograficzne z drukowanej wersji Bibliografii... za lata 1945-1992; do chwili obecnej dodano opisy za lata 1974-1992; proces jest kontynuowany

ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO

16

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel III. Współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług [1]

1. Opracowanie i wdrażanie najnowocześniejszych form komunikacji między Biblioteką a użytkownikami udostępniono poprzez stronę WWW:

- opcję Zapytaj bibliotekarza oraz podstronę z informacjami kontaktowymi
- kanał RSS do subskrybowania ogłoszeń Biblioteki
- forum dyskusyjne Biblioteki

marzec 2008 r. – chwilowo zawieszono

o także:

- zainstalowano prezenty plakatowe w oknach budynku Biblioteki
- uruchomiono w systemie bibliotecznym opcję powiadamiania o mijającym terminie zwrotu książek
- zastosowano we wnętrzu uczelniany system mailingowy do rozsyłania informacji

ZREALIZOWANO

17

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel III. Współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług [2]

biblioteka online

2. Rozbudowa świadczonych usług bibliotecznych dostępnych poprzez witrynę internetową Biblioteki

obecnie online można:

- zapisać się do Biblioteki,
- uzyskać zdalny dostęp do e-zasobów i z nich skorzystać,
- złożyć zamówienie na kwerendę i usługę międzybiblioteczną,
- zgłosić wniosek zakupu książki lub czasopisma,
- odbyć zajęcia obowiązkowe i fakultatywne online,
- doszkolić się w zakresie naukowej informacji medycznej,
- odbyć wirtualne spotkanie z Biblioteką oglądając jej plan i wirtualny przewodnik,
- pobrać potrzebne druki,

ZREALIZOWANO

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

18

Cel III. Współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług [3]

3. Prowadzenie takiej polityki wobec dostawców baz danych, umożliwiającej poszerzenie dostępu do elektronicznych zasobów Biblioteki z komputerów domowych użytkowników *usługa proxy uruchomiona w lutym 2006 r.*
4. Stworzenie programu szkoleń bibliotecznych dla studentów I roku przez Internet *szkolenie online wdrożone od września 2005 r.*
5. Organizowanie szkoleń w zakresie poszukiwania najnowszych informacji naukowych w bazach bibliograficznych oraz bazach czasopism pełnotekstowych bezpośrednio w klinikach i zakładach *Biblioteka prowadzi je od marca 2005 r.*
6. Prowadzenie fakultatywnych zajęć dydaktycznych z zakresu informacji naukowej dla zainteresowanych studentów *zajęcia w oferujemy od roku akadem. 2006/2007*
7. Dążenie do integracji wszystkich zasobów Biblioteki udostępnianych w formie elektronicznej
2004 r. - implementacja listy AtoZ
2006 r. - narzędzie LinkSource

ZREALIZOWANO

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

19

Cel III. Współuczestnictwo w doskonaleniu środowiska naukowego i zawodowego przez dostarczanie nowoczesnej wiedzy i usług [4]

8. Prowadzenie efektywnej polityki dotyczącej szkoleń użytkowników Biblioteki
9. Prowadzenie badań ankietowych w celu monitorowania potrzeb czytelniczych i poprawy świadczonych usług

ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO

20

Cel IV. Dbalność o rozwój kadry Biblioteki i podnoszenie jej kwalifikacji zawodowych

1. Opracowanie programu systematycznych szkoleń wewnętrznych dla pracowników Biblioteki
szkolenia odbywają się od roku akadem. 2004/2005
2. Zwiększanie udziału bibliotekarzy w kursach, szkoleniach i konferencjach podnoszących kwalifikacje zawodowe
corocznie uczestniczymy w wielu konferencjach i szkoleniach - 37 osób w roku akadem. 2008/2009
3. Prowadzenie polityki zatrudniania w Bibliotece osób z wyższym wykształceniem kierunkowym
4. Zwiększenie zatrudnienia, szczególnie w grupie pracowników informacji naukowej
od 2006 r. Pracownia Bibliograficzna włączona w strukturę Oddziału Informacji Naukowej
5. Motywowanie bibliotekarzy do nauki języków obcych – *mimo jednostkowych i krótkotrwałych możliwości uczestniczenia bibliotekarzy w takich kursach, ciągle brakuje w Uczelni skutecznego rozwiązania tego problemu, szczególnie w sferze finansowania tego typu zajęć*

ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO

ZREALIZOWANO

21

Cel V. Kreowanie dobrego wizerunku Biblioteki w środowisku akademickim

1. Propagowanie usług Biblioteki poprzez jej stronę internetową oraz na łamach Gazety AMG
od 2005 r. opublikowano w Gazecie AMG – 38 artykułów
2. Organizowanie imprez w ramach corocznego Tygodnia Bibliotek
od 2004 r. organizujemy Dzień Bibliotekarza, Tydzień Bibliotek, wystawy okolicznościowe, spotkania, koncerty; od 2008 r. wydajemy czasopismo Librosum Amator
3. Przygotowywanie cyklicznych wystaw tematycznych
corocznie prezentujemy 2-3 wystawy tematyczne popularyzujące nasz księgozbiór
4. Udział Biblioteki w inicjatywach środowiskowych Uczelni
współdział w obchodach jubileuszowych Uczelni; Piknik na Zdrowie; współpraca z muzeum GUMed
5. Stworzenie kartoteki adresów internetowych pracowników Uczelni w celu bezpośredniego informowania ich za pomocą poczty elektronicznej o zmianach w dostępie do baz i czasopism w wersji elektronicznej oraz innych ważnych wiadomościach
do tego celu wykorzystujemy system mailingowy serwisu extranetowego GUMed

ZREALIZOWANO

22

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel VI. Współpraca z bibliotekami Trójmiasta, bibliotekami medycznymi i innymi bibliotekami naukowymi w celu doskonalenia obsługi użytkowników i tworzenia wspólnych źródeł informacji

1. Współpraca z:
 - Centrum Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKat
 - Kartoteką Przedmiotowych Hasel Wzorcowych MeSH, tworzoną przez polskie biblioteki medyczne
 - Trójmiejskim Zespołem Bibliotek (TZB) (2002)
2. Działania na rzecz ukonstytuowania się Porozumienia Bibliotek Naukowych Województwa Pomorskiego
porozumienie podpisane w 2004 r. bez realnych efektów
3. Działalność w ramach Porozumienia o współpracy bibliotek wdrażających i użytkujących VTLS
od 2004 r.

ZREALIZOWANO

23

XXVII Konferencja Problematyki Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel VII. Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej w celu modernizacji Biblioteki [1]

1. Zabezpieczenie książek paskami kodowymi lub chipami
*2006 r. - zabezpieczono wszystkie pozycje wchodzące
w skład księgozbiorów czytelní*
2. Zainstalowanie urządzeń do aktywacji i dezaktywacji
kodów paskowych lub chipów
2006 r.
3. Zainstalowanie bramki kontrolującej wychodzących
czytelników
2006 r.

ZREALIZOWANO

24

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Cel VII. Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej w celu modernizacji Biblioteki [2]

4. Nadbudowanie III piętra przystosowanego do potrzeb prezencyjnej formy udostępniania zbiorów
5. Dostosowanie magazynu II piętra do potrzeb czytelní prezencyjnej, tj. zapewnienie czytelnikom łatwego dostępu do pomieszczeń na II i III piętrze (klatka schodowa, winda) i dokonanie adaptacji pomieszczeń (ogrzewanie, oświetlenie, wentylacja, monitoring, systemy zabezpieczające zbiory, Internet, toalety, szatnia)
6. Dokonanie selekcji księgozbioru
7. Opracowanie rzeczowo wyselekcjonowanych zbiorów w celu ich prezencyjnego udostępniania
8. Wyposażenie czytelní w odpowiednie meble: regały, stoły i krzesła
9. Wyposażenie czytelní w koparki na karty magnetyczne
10. Wyposażenie czytelní w odpowiednią ilość sprzętu komputerowego
11. Zainstalowanie urządzeń do samodzielnego wypożyczenia i zwrotu zbiorów
12. Wydzielenie sal konferencyjnych i szkoleniowych oraz kawiarni

NIE ZREALIZOWANO

25

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Podsumowanie [1]

W znakomitej większości osiągnięto zamierzone cele strategiczne

Wszystkie zadania, które znajdowały się w obszarze możliwości decyzyjnych i finansowych Biblioteki oraz wykonawczych zespołu bibliotekarzy, zostały zrealizowane i to najczęściej szybciej, niż zakładano w momencie tworzenia dokumentu

W okresie 2005-2009 pojawiły się nowe obszary działania i nowe wyzwania, nie uwzględnione w strategii, a zrealizowane w tym czasie, jak np. gama zajęć dydaktycznych metodą e-learningu, nowy serwis internetowy Biblioteki, coroczne obchody Tygodnia Bibliotek...

26

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Podsumowanie [2]

Najłatwiej jest zmieniać te obszary działania, które pozostają bezpośrednio w gestii bibliotekarzy i kadry zarządzającej. Nie udało się osiągnąć tych celów, których realizacja wymagała pozyskania znacznych środków finansowych i bliskiej współpracy pomiędzy bibliotekami. Nie zdobyliśmy funduszy na wielopłaszczyznową modernizację Biblioteki, a podejmowane inicjatywy ścisłego współdziałania z innymi bibliotekami w regionie oraz z bibliotekami medycznymi rozsiyanymi po całym kraju nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

27

XXVII Konferencja Problematyka Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Podsumowanie [3]

Pomimo natłoku codziennych obowiązków, warto podjąć wysiłek przemyślenia bieżących uwarunkowań, nakreślenia dalszych zamierzeń i ujęcia ich w ramy formalnego dokumentu określającego kierunki, w jakich powinny zmierzać zmiany w naszych bibliotekach. Ważne jest też, aby dokument ten wyznaczał ciąg drobnych zadań, realizowanych systematycznie, pozwalających na osiągnięcie zamierzonych celów oraz, żeby był stale obecny przy podejmowaniu decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Biblioteką i jej funkcjonowaniem.

28

XXVII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych • 14-15 września 2009 r. • Uniwersytet Medyczny w Łodzi

*Mgr Katarzyna Dorocińska
Mgr inż. Anna Grygorowicz
Mgr Elżbieta Kraszewska
Gdańsk - GUMed*

O CHWALEBNYM ZACHWALANIU I ODKRYWANIU ODKRYTEGO CZYLI O DZIAŁANIACH PROMOCYJNYCH BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ GDAŃSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

Abstrakt

Promocja jest ważnym i nieodzownym elementem działalności każdej współczesnej instytucji, w tym także biblioteki. Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego od dawna podejmuje szereg działań w tym zakresie, mających na celu docieranie do swoich obecnych i potencjalnych użytkowników z informacją o Bibliotece, jej zbiorach, usługach i pozostałej aktywności. W referacie omówiono sposoby i narzędzia komunikacji pomiędzy Biblioteką a środowiskiem oraz najważniejsze przedsięwzięcia promocyjne BG GUMed. Przedstawiono także rolę bibliotekarzy w kreowaniu wizerunku